

بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام‌نور شهرستان

رودان

غلامعلی خجندی^۱ محمدرضا بانثی^۲ حمید شریفی^{۳*} شکرالله محسنی^۴

۱. دانشجوی MPH، گرایش اپیدمیولوژی اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران. Orcid: 0000-0002-8111-3319
۲. دکترای تخصصی، آمار زیستی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات مدل‌سازی در سلامت، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۳. دکترای تخصصی، اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و بیماری‌های آمیزشی، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۴. دانشجوی دکترای تخصصی، اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

هدف: مصرف موادمخدر، مشروبات الکلی و تماس جنسی غیرمتعارف از جمله رفتارهای پرخطر و آسیب‌های اجتماعی جوامع انسانی در عصر نوین می‌باشد که علاوه بر مشکلات بهداشتی متعدد، بنیان‌های فرهنگی اجتماعی جوامع را نیز با خطر مواجه می‌سازد و متأسفانه جوانان پرخطرترین و آسیب‌پذیرترین گروه‌ها برای گرایش به این رفتارها می‌باشند. مطالعه حاضر با هدف بررسی شیوع این رفتارها در دانشجویان شهرستان رودان انجام شد.

روش‌ها: پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش توصیفی-تحلیلی از نوع مقطعی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام‌نور شهرستان رودان که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. تعداد نمونه ۵۳۰ بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته می‌باشد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: یافته‌ها نشان داد شیوع مصرف مواد (مخدر، محرک، صنعتی، سنتی و...) ۵/۵ درصد (۸/۲ درصد پسران و ۱/۱ درصد دختران) و مواد دخانی (سیگار، قلیان و تنباکو) ۲۰ درصد (۲۴/۲ درصد در پسران و ۱۶/۴ درصد در دختران) می‌باشد. همچنین ۱۰/۵ درصد پسران و ۲/۹ درصد دختران سابقه تماس خارج از روابط زناشویی با جنس مخالف را در یک سال گذشته، تجربه کردند.

نتیجه‌گیری: این مطالعه ضرورت توجه بیشتر بر آسیب‌های اجتماعی از جمله رفتارهای پرخطر جنسی و مصرف موادمخدر و دخانی در دانشجویان را نشان می‌دهد.

کلیدواژه‌ها: رفتارهای پرخطر، آسیب‌های اجتماعی، دانشجویان

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۷/۶/۵ پذیرش مقاله: ۹۷/۱۰/۲۳

ارجاع: خجندی غلامعلی، بانثی محمدرضا، شریفی حمید، محسنی شکرالله. بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام‌نور شهرستان رودان. طب پیشگیری. ۴۱۳۹۷؛ ۲۵(۲): ۴۴-۵۲

مقدمه

بسیاری از صاحب‌نظران بر این مقوله اتفاق نظر دارند که جوانی، دورانی بسیار بحرانی است، از طرفی زندگی انسان در عصر تکنولوژی و فرانتکنولوژی توأم با غفلت از برخی ارزش‌های اجتماعی و شیوع رفتارهای پرخطر بوده که ضمن

تهدید سلامت روانی، اجتماعی و عاطفی انسان می‌تواند بر پیکر وجودی وی هم تأثیرات جبران‌ناپذیری وارد آورد (۱). شیوع روزافزون رفتارهای پرخطر در بین همه اقشار بخصوص دانشجویان که اکثراً در سن جوانی هستند نگرانی‌های زیادی را به‌وجود آورده است (۲). بسیاری از رفتارهای پرخطر مثل

نویسنده مسئول: حمید شریفی، دکترای تخصصی، اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و بیماری‌های آمیزشی، پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

Orcid: 0000-0002-8111-3319

پست الکترونیکی: mohseni57faryab@gmail.com

تلفن: ۹۸۹۱۷۷۶۵۴۳۷+

فیلم‌های سکسی و غیراخلاقی ۴۷/۹ درصد بوده است (۱۴). در مطالعه دیگری در دانشجویان علوم پزشکی یزد شیوع مواد اعتیادآور به ترتیب قلیان ۱۵/۹ درصد، سیگار ۱۴/۴ درصد، تریاک ۲/۸ درصد، قرص‌های روان‌گردان ۱/۲ درصد، حشیش ۱/۱ درصد و هروئین ۰/۸ درصد بوده است (۱۵).

از طرفی رفتارهای پرخطر دارای علی است که باید آن را شناخت و در جهت حذف زمینه‌های اجتماعی مساعد برای ابتلای افراد به این رفتارهای مخرب حرکت کرد، پس شناسایی و تبیین رفتارهای پرخطر در میان دانشجویان در جهت اتخاذ رویکردهای پیشگیرانه، ضروری به نظر می‌رسد، چرا که دانشجویان سرمایه‌های جامعه می‌باشند و سلامت روح و جسم آن‌ها تضمین سلامت آینده جامعه است.

استان هرمزگان به علت شرایط اجتماعی، اقتصادی و جغرافیایی خاص خود یکی از استان‌های با شیوع بالای مصرف مواد در کشور شناخته می‌شود. با این وجود مطالعات اندکی در جمعیت دانشجویی این استان در زمینه بروز رفتارهای پرخطر انجام شده است. بنابراین این مطالعه با هدف تعیین فراوانی رفتارهای پرخطر در دو حیطه مصرف مواد مخدر و مشروبات الکلی و رفتارهای جنسی در دانشجویان دانشگاه آزاد و پیام‌نور شهرستان رودان مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی تحلیلی و به صورت مقطعی می‌باشد. جامعه آماری ۲۶۴۰ نفر (۴۴۰ نفر دانشجویان دانشگاه پیام‌نور و ۲۲۰۰ نفر دانشجویان دانشگاه آزاد) می‌باشند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان برای دانشگاه پیام‌نور ۲۰۰ نفر و برای دانشگاه آزاد ۲۳۰ نفر (در مجموع ۵۳۰ نفر) تعیین شد. نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌بندی می‌باشد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای می‌باشد که از طریق بررسی متون و نظرخواهی از اساتید و خبرگان حوزه موضوعی تهیه شده است. این پرسشنامه شامل دو بخش است:

مصرف سیگار، مواد مخدر، مصرف الکل و روابط جنسی نامطمئن در سنین ۲۵-۱۸ سالگی اتفاق می‌افتد (۳). کشور ایران با بیش از ۱۵ میلیون نوجوان و جوان که یک چهارم جمعیت کشور را تشکیل داده‌اند، یکی از جوان‌ترین کشورهای دنیا است (۴).

بررسی‌های انجام شده در ۳۰ کشور اروپایی نشان داد که ۵۰ درصد دانشجویان ۱۸-۲۶ ساله، مصرف الکل و مواد اعتیادآور را تجربه کرده‌اند (۵). مطالعه مرکز کنترل بیماری‌ها بر روی رفتارهای مخاطره‌آمیز جوانان آمریکایی نشان داد که تقریباً ۵۰ درصد از دانشجویان در آمریکا، روابط جنسی داشته‌اند و ۴۱/۸ درصد از دانشجویان در طول زندگی مصرف الکل را تجربه کرده و ۲۸ درصد از آن‌ها هنگام رانندگی سابقه مصرف الکل داشته‌اند (۶،۷). میانگین سن شروع سیگار در ایران ۱۶/۶ سال ذکر گردیده است و بالاترین نسبت معتادان کشور (۴۵/۷ درصد) در فاصله ۱۷ تا ۲۲ سالگی مصرف مواد را آغاز کرده‌اند. این در حالی است که شروع زود هنگام مواد مخدر مصرف بیشتر، مداوم‌تر و استفاده از مواد خطرناک‌تر را افزایش می‌دهد (۳،۸). نتایج مطالعه‌ای نشان داد ۲۵ درصد از دانش‌آموزان دبیرستانی تهران به مواد مخدر گرایش داشته‌اند و برآورد می‌شود که ۵ درصد آن‌ها مواد مخدر مصرف کرده باشند (۹). در کرمان ۲۶ درصد پسران و ۱۷/۵ درصد دختران سال آخر دبیرستان سابقه تجربه حداقل یک‌بار مصرف مواد مخدر را داشته‌اند (۱۰). در شیراز نیز ۳۲ درصد دانش‌آموزان دبیرستانی تجربه مصرف الکل و ۱/۲ درصد نیز تجربه مصرف مواد مخدر را داشته‌اند (۱۱). شیوع مصرف سیگار در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز ۸/۹ درصد (۱۸ درصد پسران و ۱/۴ درصد دختران) بوده است (۱۲). در بابل شیوع مصرف سیگار در دانشجویان ۱۳/۷ درصد و مصرف مواد مخدر و داروهای نیروزا ۰/۳ درصد بوده است (۱۳). در یک مطالعه در یزد شیوع مصرف سیگار ۲۳/۳ درصد، شیوع مصرف داروهای روان‌گردان ۵/۶ درصد و مشاهده

یافته‌ها

نتایج نشان داد میانگین سن شرکت‌کنندگان در مطالعه ۲۸/۴±۲۴ سال که ۱۴۵ نفر (۲۷/۴ درصد) در گروه سنی ۲۰-۱۸، ۲۵۰ نفر (۴۷/۲ درصد) در گروه سنی ۲۵-۲۱، ۸۲ نفر (۱۵/۵ درصد) در گروه سنی ۳۰-۲۶، ۵۳ نفر (۱۰ درصد) در گروه سنی ۴۰-۳۱ سال بودند. از لحاظ جنسیت ۲۵۶ نفر (۴۸/۳ درصد) از شرکت‌کنندگان مرد و ۲۷۴ نفر (۵۱/۷ درصد) زن بودند. ۳۲۰ نفر (۶۰/۳ درصد) مجرد و ۲۱۰ نفر (۳۹/۷ درصد) متاهل بودند. ۴۳۳ نفر (۸۱/۷ درصد) در مقطع کارشناسی و ۹۷ نفر (۱۸/۳ درصد) در مقطع کاردانی تحصیل می‌کردند. به لحاظ وضعیت سکونت ۴۳۲ نفر (۸۱/۵ درصد) ساکن شهرستان رودان، ۷۵ نفر (۱۴/۲ درصد) ساکن سایر شهرهای استان هرمزگان و ۲۳ نفر (۴/۳ درصد) خارج از استان هرمزگان بودند. ۹۲/۲ درصد شرکت‌کنندگان حداقل از یکی از شبکه‌های مجازی (مانند تلگرام، واتساپ و...) استفاده می‌کردند که بیشترین میزان به شبکه تلگرام و واتساپ با ۶۵ نفر (۲۵/۴ درصد) اختصاص یافت (جدول ۱).

بخش اول مشخصات دموگرافیک (سن، جنس، مقطع تحصیلی، محل سکونت، نام دانشگاه و استفاده از شبکه‌های اجتماعی)، بخش دوم با ۲۸ سوال در زمینه مربوط به مصرف مواد مخدر، مواد دخان، نحوه و دروه مصرف (مانند مصرف مواد دخانی و تنباکو، مصرف تریاک، شیره تریاک، هروئین، کراک، ترامادول، متادون، مشروبات الکلی، مواد توهم‌زا و...) و چهار سوال در زمینه رفتارهای پرخطر جنسی (مانند تماس با جنس مخالف، دیدن فیلم سکسی و...) بود.

روایی پرسشنامه براساس نظر متخصصین اعتبارپذیری مورد تأیید قرار گرفت و برای تعیین قابلیت پایایی از روش آزمون-بازآزمون با حجم نمونه ۱۰ نفر به فاصله دو هفته در دانشجویان دانشگاه آزاد استفاده شد که ضریب همبستگی بین آزمون اول و دوم ۰/۸۷ بدست آمد.

پیش از گردآوری داده‌ها اصول اخلاق در پژوهش مثل رضایت آگاهانه کتبی، حفظ بی‌نامی، رازداری و رضایت کتبی رعایت شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ و آمار توصیفی (فراوانی مطلق، فراوانی نسبی، میانگین و انحراف معیار) تجزیه و تحلیل شد.

جدول ۱- فراوانی وضعیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در دانشجویان شهرستان رودان به تفکیک جنسیت

نام شبکه اجتماعی مجازی	مرد		زن		کل	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	حد بالا	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	حد بالا	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	حد بالا
واتساپ	۵۶	۲۱/۹	۲۷	۱۶/۴	۱۶۱	۳۰/۴
تلگرام	۶۴	۲۵	۳۰/۹	۱۹/۵	۱۰۶	۲۰
لین	۵	۲	۳/۹	۰/۴	۲۴	۴/۵
فیس بوک	۷	۲/۷	۵/۱	۰/۸	۱۰	۱/۹
واتساپ و تلگرام	۶۵	۲۵/۴	۳۰/۹	۲۰/۳	۱۳۸	۲۶
بیش از دو شبکه	۳۹	۱۵/۲	۱۹/۵	۱۰/۹	۵۵	۱۰/۴
هیچکدام	۲۰	۷/۸	۱۰/۹	۷/۴	۳۶	۶/۸

۲۶ نفر (۴/۹ درصد) کم‌ترین میزان را به خود اختصاص داد. تریاک و شیره تریاک ۱۸ نفر (۳/۴ درصد)، مصرف الکل ۲۶ نفر

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد شیوع کلی مصرف مواد دخانی سیگار ۱۰۷ نفر (۲۰/۲ درصد) بیشترین میزان و مصرف الکل

۴/۹ درصد، ترامادول ۷۷ نفر (۱۴/۵ درصد) بود. ۲۷ نفر (۱۰/۵ درصد) از پسران و ۸ نفر (۲/۹ درصد) دختران در یک سال گذشته تماس جنسی با جنس مخالف داشتند. همچنین شیوع

جدول ۲- فراوانی شیوع مصرف مواد و رفتارهای جنسی غیرمتعارف به تفکیک جنسیت در دانشجویان دانشگاه‌های رودان

مصرف مواد و رفتارهای جنسی غیرمتعارف	مرد		زن		کل	
	تعداد	درصد	فاصله اطمینان ۹۰ درصد		فاصله اطمینان ۹۰ درصد	
			حد بالا	حد پائین	حد بالا	حد پائین
سیگار و دخانیات	۶۲	۲۴/۲	۲۹/۷	۱۸/۸	۴۵	۱۶/۴
تریاک و شیره تریاک	۱۴	۵/۵	۸/۲	۲/۷	۴	۱/۵
حشیش	۴	۱/۶	۳/۱	۰/۴	۱	۰/۴
هروئین و کراک	۳	۱/۲	۲/۷	۰	۰	۰
شیشه و اکستازی	۷	۲/۷	۴/۷	۰/۸	۳	۱/۱
ترامادول	۳۴	۱۳/۳	۱۷/۶	۹/۴	۴۳	۱۵/۷
آرام بخش	۱۸	۷	۱۰/۵	۳/۹	۱۸	۶/۶
توهم زا LSD	۴	۱/۶	۳/۱	۰/۴	۰	۰
استنشاقی	۵	۲	۳/۹	۰/۴	۴	۱/۵
تزریق	۴	۱/۶	۳/۱	۰/۴	۱	۰/۴
الکل	۱۹	۷/۴	۱۰/۹	۴/۳	۷	۲/۶
متادون آزاد	۸	۳/۱	۵/۵	۱/۲	۱	۰/۴
متادون قانونی	۲	۰/۸	۲	۰	۰	۰
تماس جنسی	۲۷	۱۰/۵	۱۴/۱	۷/۴	۸	۲/۹

یافته‌ها گویای آن است که حدود ۲۵ درصد پسران و ۱۲ درصد

دختران در طول یک سال گذشته این گونه فیلم‌ها را مشاهده نموده‌اند.

نتایج جدول ۳ وضعیت مشاهده و گرایش به فیلم‌های مبتذل و غیراخلاقی به تفکیک جنسیت و بطور کلی نشان می‌دهد.

جدول ۳- مشاهده فیلم مبتذل در یک سال گذشته به تفکیک جنسیت و کل دانشجویان در دانشگاه‌های رودان در سال ۱۳۹۵

مشاهده فیلم مبتذل	مرد		زن		کل	
	تعداد	درصد	فاصله اطمینان ۹۰ درصد		فاصله اطمینان ۹۰ درصد	
			حد بالا	حد پائین	حد بالا	حد پائین
مستمر و روزانه	۲۱	۸/۲	۱۱/۳	۵/۵	۱۳	۴/۷
هرماه یکبار	۱۲	۴/۷	۷	۲/۷	۲	۰/۷
هر سه ماه یکبار	۱۴	۵/۵	۷/۸	۳/۵	۱	۰/۴
هر شش ماه یکبار	۶	۲/۳	۴/۳	۰/۸	۳	۰/۹
یکبار در سال	۹	۳/۵	۵/۵	۲	۱۲	۴/۴
هرگز مشاهده نکرده	۱۹۴	۷۵/۸	۸۰/۱	۷۱/۷	۲۴۳	۸۸/۷

بحث و نتیجه‌گیری

سیگار و دخانیات، در بین جوانان قابل تأمل می‌باشد. محققان بیان می‌کنند که ارتباط نزدیکی بین مصرف سیگار و رفتارهای مخاطره‌آمیز نظیر نوشیدن الکل و افت تحصیلی، برقراری روابط نامشروع و مصرف موادمخدر وجود دارد (۲۰، ۲۳). دلیل اختلاف بین نتایج مطالعات خارجی و داخلی می‌تواند ناشی از تفاوت‌های فرهنگی و سبک زندگی در بین جوامع باشد. دلیل دیگری که می‌توان ذکر کرد، تعاریف متفاوت از سیگاری بودن افراد تحت مطالعه است.

در این مطالعه مصرف مشروبات الکلی دانشجویان ۴/۹ درصد بود که با مطالعه دهقانی که میزان مصرف مشروبات الکلی را در دانشجویان علوم پزشکی یزد ۲/۸ درصد گزارش نموده همخوانی دارد (۱۵). ولی با مطالعه براتی و همکاران که مصرف مشروبات الکلی را در دانشجویان علوم پزشکی همدان ۲۳ درصد گزارش نموده همخوانی نداشت (۱۶). در یک مطالعه میزان مصرف مواد در دستیاران پزشکی در تهران میزان مصرف الکل ۲۷/۴ درصد اعلام شده است که نسبت به نتایج تحقیق حاضر بسیار بالاتر است (۲۴). در مطالعه دیگری در زاهدان مصرف مشروبات الکلی در طول عمر ۱۲/۶ درصد گزارش شده است (۲۵). در مطالعه دانشجویان تبریز سابقه مصرف الکل در طول عمر ۹/۶ درصد بود (۲۶). این در حالی است که در مطالعات غربی مصرف الکل در پزشکان و دانشجویان علوم پزشکی بین ۸۰ تا ۹۰ درصد گزارش شده است (۲۷، ۱۸).

به نظر می‌رسد شیوع الکل در مطالعه حاضر در مقایسه با سایر کشورها به وضوح پایین‌تر می‌باشد که دلایل توجیه مصرف پایین الکل در این پژوهش را می‌توان به ممنوعیت قانونی مصرف الکل، واکنش والدین به مصرف الکل و مغایرت با ارزش‌های اخلاقی، خانوادگی، فرهنگی و مذهبی مربوط دانست. همچنین به دلیل استفاده از پرسشنامه انتظار می‌رود برآورد خودگزارش‌دهی کمتر از واقعیت باشد.

دوران جوانی به دلیل ویژگی‌های خاص جسمانی و روانی، از پرخطرترین دوره‌های تمایل به مصرف مواد و سایر رفتارهای پرخطر محسوب می‌شود. بنابراین پرداختن به موضوع سوءمصرف مواد در بین دانشجویان از موضوعات اساسی سلامت جوانان بوده که پژوهش حاضر نیز با هدف بررسی شیوع رفتارهای پرخطر (سیگار، موادمخدر، الکل و تماس جنسی) در دانشجویان انجام شده است.

در مطالعه حاضر ۲۰/۲ درصد شرکت‌کنندگان سوءمصرف سیگار و مواد دخانی را در یک سال گذشته داشتند، این نتایج با مطالعه حاجیان و همکاران در دانشجویان دانشگاه‌های بابل که شیوع سوءمصرف سیگار و مواد دخانی را ۱۳/۷ درصد و همچنین مطالعه براتی و همکاران در دانشجویان همدان که شیوع سوءمصرف سیگار را ۳۹ درصد گزارش نموده‌اند، مغایرت دارد (۱۶، ۱۳). ولی با مطالعه دهقانی و همکاران در دانشجویان دانشگاه‌های یزد که شیوع سوءمصرف سیگار را ۲۱/۵ درصد گزارش نموده و مطالعه مومن‌نصب و همکاران در دانشجویان دانشگاه‌های خرم‌آباد با شیوع ۲۵/۱ درصد همخوانی دارد (۱۷، ۱۴). در مطالعات خارج از کشور مصرف سیگار در دانشجویان بین ۱۰ تا ۶۷/۲ درصد اعلام گردیده است (۱۸، ۱۹). در یک مطالعه که در میان دانشجویان پزشکی قرقیزستان صورت گرفت، شیوع سیگاری بودن در پسرها ۴۷/۹ درصد و در دخترها ۲۲/۵ درصد گزارش شده است (۲۰). در خصوص مصرف سیگار در بازه زمانی طول عمر در کشورهای دیگر از جمله در مطالعه Hibell و همکاران، در بین دانشجویان ۳۵ کشور اروپایی به طور متوسط ۴۶ درصد از دانشجویان این کشورها حداقل یک بار در طول عمر سیگار مصرف کرده‌اند که بیشترین و کمترین مصرف به ترتیب به کشور چک با ۶۶ درصد و ایسلند با ۱۶ درصد مصرف، اختصاص یافت (۲۱). نتایج مطالعه انجام شده در کشور آلمان شیوع کلی مصرف سیگار ۲۵/۲ درصد بود که مصرف این ماده در میان مردان بیشتر از زنان گزارش گردید (۲۲). این موضوع یعنی مصرف روزافزون

ذکر شد به دلیل استفاده از پرسشنامه انتظار می‌رود برآورد خودگزارش‌دهی کمتر از واقعیت باشد.

به نظر می‌رسد هر چند شیوع رفتارهای پرخطر در این گروه از جامعه در شهرستان رودان در حد میانگین شیوع این رفتارها در کشور می‌باشد، اما با توجه به بافت سنتی این شهرستان می‌تواند یکی از نگرانی‌های مسئولان در راستای کنترل این رفتارها باشد. از آنجایی که این قشر سرمایه‌های اجتماعی نسل آینده کشور می‌باشند، لازم است خانواده‌ها، مسئولان دانشگاه، و متولیان امر در جامعه برنامه‌ریزی و نظارت لازم در جهت کنترل و کاهش این رفتارها اتخاذ نمایند.

تشکر و قدردانی

این مقاله مستخرج از طرح تحقیقاتی با عنوان بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام‌نور شهرستان رودان در سال ۱۳۹۵ و با کد ۸/۱۰/۴۹۰ مصوب در دانشگاه علوم پزشکی کرمان می‌باشد. بدینوسیله از ریاست دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودان و ریاست دانشگاه پیام‌نور رودان و کلیه دانشجویانی که ما را در انجام این تحقیق یاری نمودند کمال تشکر را داریم. لازم به ذکر است این مقاله برگرفته از پایان‌نامه با عنوان " بررسی شیوع رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه‌های آزاد و پیام نور شهرستان رودان در سال ۱۳۹۵ " در مقطع MPH، گرایش اپیدمیولوژی اعتیاد می‌باشد.

مصرف تریاک و مشتقات تریاک در این مطالعه ۳/۴ درصد بود که با سایر مطالعات انجام شده در داخل کشور هم‌راستا نیست. به طوری که در مطالعات قبلی مصرف تریاک و مشتقات آن در دانشجویان به میزان بالاتری گزارش شده بود. (۱۳۰۱۵، ۱۶). شاید یکی از دلایل این تفاوت این باشد که در مطالعه حاضر ۵۱/۷ درصد افراد شرکت‌کننده در مطالعه دختر بودند و در سایر مطالعات انجام شده درصد بیشتری از شرکت‌کنندگان پسر بودند و به لحاظ فرهنگی مصرف تریاک و مشتقات آن در دختران کمتر از پسران می‌باشد.

در این پژوهش شیوع رابطه جنسی با جنس مخالف در کل جمعیت شرکت‌کنندگان در مطالعه ۶/۶ درصد بود. این شیوع در بین پسرها ۱۰/۵ درصد و در بین دخترها ۲/۹ درصد است. طبق گزارش Youth Risk Behavior Surveillance در سال ۲۰۱۵ در آمریکا شیوع رابطه جنسی در تمام طول زندگی دانش‌آموزان ۴۱/۲ درصد و در سه ماه گذشته ۳۰/۱ درصد بود (۲۸). در یکی از مطالعات برای بررسی رفتارهای جنسی پرخطر در آمریکا، نتایج نشان داد ۳۳ درصد از افراد با ۲ یا ۵ نفر و ۱۵/۵ درصد بین ۱۱ و ۲۰ شریک جنسی داشته‌اند که ۵۰/۹ درصد از آن‌ها رابطه جنسی محافظت‌نشده بوده و از کاندوم استفاده نمی‌کردند (۲۹). در مطالعه دیگری در ترکیه ۳۳/۸ درصد از دانشجویان در طول عمر خود رابطه جنسی را گزارش کردند و شیوع این رابطه در میان پسر بیشتر از دختران بود. ۴۳ نفر از دانشجویان (۲۲/۸ درصد) داشتن اولین مقاربت جنسی بعد از پیوستن به دانشگاه را گزارش کردند. در مطالعه دیگری حضور در کلوپ‌های شبانه با داشتن شرکای جنسی متعدد در پسران گزارش شد (۳۰).

با توجه به نتایج مطالعات ذکر شده در کشورهای مختلف و مقایسه آن با مطالعه حاضر می‌توان این‌گونه قضاوت کرد که شیوع رفتار جنسی پرخطر در ایران به وضوح پایین‌تر می‌باشد. شاید این نتایج به دلیل اعتقادات مذهبی جوانان ایرانی و منع شرعی و قانونی این رفتارها باشد. همچنین همان‌طور که پیشتر

References

- Mohseni S, Hoseini S A, kahaki F , Hoseini F, Mirshekari L. Relationship between frustration, mental health and metacognition with high-risk: Nursing Development in Health. ; 2018(1): 15-25. [Persian]
- Esmailzadeh H, Asadi M, Miri N, Keramatkar M. Prevalence of High Risk Behaviors Among High School Students of Qazvin in 2012: Iranian Journal of Epidemiology 2014; 10(3): 75-82. [Persian]
- Bergman MM, Scott J. Young adolescents' wellbeing and health-risk behaviours: Gender and socio-economic differences. J Adolesc. 2001; 24(2):183-97. Doi : 10.1006/jado.2001.0378
- Zadehmohammadi A, Ahmadabadi ZO. The co-occurrence of risky behaviors among high school adolescents in Tehran. Journal of Family Research. 2008; 4(13):87-100 .[Persian]
- Rahimi Movaghar A, Sahimi Izadian E. Drug Use Condition Among School Students in Iran. Social Welfare. 2006; 5(19): 9-30. [Persian]
- Simon DA, Roach JP, Dimitrievich E. Assessment of knowledge and practice of high risk sexual behavior at a private Midwestern University. S DJ Med. 2003; 56(7):265-9.
- Ozer EM, Brindis CD, Millstein SG, Knopf DK, Irwin CE. America's adolescents: Are they healthy. San Francisco: University of California, School of Medicine. 1998.
- Ahmadi H, Moeini M. An Investigation of the Relationship between Social Skills and High Risk Behaviors among the Youth: the Case of Shiraz City: Security and Social Order Strategic Studies Journal, 4th Year, Vol. 9, No. 1, Spring & Summer 2015 pp. 1-24.[Persian]
- Jazayeri A, Rafiei H, Nazari MA. Tehran secondary school students' attitudes toward addiction. Social Welfare. 2003; 2(7): 217-29. [Persian]
- Ziaoddini Hassan, Kheradmand A, Nakhai N, Taherzadeh H. The use of materials and some other related factors among high school students and Pre-university students at Kerman. JKMU. 2008; 13 (2):94-86.[Persian]
- Ayatollahi SA, Mohammed Poor Asl A, Rajae Fard A. Determination of the prevalence of stages in cigarette smoking and its correlates in grade-10 male students in Shiraz, 2003 . J Mazandaran Univ Med Sci. 2004; 14 (43):64-72. [Persian]
- Shamsipour M, Korani Bahador R, Mohammad Poor Asl A, Mansouri A. Smoking prevalence and associated factors to quit among Tabriz dormitory University Medical Students, Tabriz, Iran. Qom Univ Med Sci J. 2012; 6(1):75-82. [Persian]
- Hajian K, Khirkhah F, Habibi M. Frequency of risky behaviours among students in Babol Universities (2009). J Gorgan Univ Med Sci. 2011; 13(2): 53-60. [Persian]
- Mazlomi Saeed et al. The Study of education motivation and its relationship with high risk behaviors in Boy students, Journal of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences, High Risk Behavior Conference, Vol.18, No. 3, Suppl.1, 2010 Pages: 184-190.[Persian]
- Dehghani K, Zare A, Dehghani H, Sedghi H, Poormovahed Z. Drug Abuse Prevalence and Risk Factors in Students of Shaheed Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd. JSSU. 2010; 18 (3):164-169. [Persian]
- Barati Majid et al. Prevalence and predictive factors of psychoactive and hallucinogenic substance abuse among college students. Journal of Fundamentals of Mental Health Winter 2012, Vol. 13, No. 4(52), P. 374-83[Persian]
- Momen-nasab M, Najafi SS, Kaveh MH, Ahmad Pour F. Prevalence of risky health behaviors among the students of Khorramabad universities. yafte. 2007; 8(2):23-9. [Persian]
- Baldwin DC, Hughes PH, Conard SE, Storr CL, Sheehan DV. Substance use among senior medical students: A survey of 23 medical schools. Jama. 1991; 265(16):2074-8. Doi: 10.1001/jama.1991.03460160052028
- Akvardar Y, Demiral Y, Ergor G, Ergur A. Substance use among medical students and physicians in a medical school in Turkey. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol. 2004; 39(5): 501-6.
- Vinnikova D, Lahdensuob A, Brimkulova N. Medical students of Kyrgyzstan: Smoking prevalence and attitudes to smoking cessation counseling. Prevention and Control. 2006; 2(1): 31-7. Doi: 10.1016/j.precon.2006.07.002

21. Hibell B, Guttormsson U, Ahlström S, Balakireva O, Bjarnason T, Kokkevi A, et al. substance use among students in 36 European countries: The 2011 ESPAD report
22. Kusma B, Quarcoo D, Vitzthum K, Welte T, Mache S, Meyer-Falcke A, et al. Berlin's medical students' smoking habits, knowledge about smoking and attitudes toward smoking cessation counseling. *J Occup Med Toxicol.* 2010; 5(9):1-10. Doi :10.1186/1745-6673-5-9
23. Tavakolizadeh J, Moshki M, Moghimiyani M. The Prevalence of smoking and its relationship to self-esteem among students of Azad university of Gonabad. *J Research & Health* 2012; 2:101-107. [Persian]
24. Sadeghi M, Navidi M. Substance use among medical residents in Tehran, Iran. *Addict Disord Their Treat.* 2005; 4(3):121-4.
25. Refahi SAA, Hosseinbor M, Poudineh Z, Hosseinbor MS, Masumian S. Prevalence of consumption of addictive substances among students of Islamic Azad University (Zahedan Branch). *Int J High Risk Behav Addict.* 2017; 6(1):e19645. Doi: 10.5812/ijhrba.19645
26. Nazary A, Ahmadi F, Vaismoradi M, Kaviani K, Arezomandi M, Faghihzadeh S. Smoking among male medical sciences students in Semnan, Islamic Republic of Iran. *East Mediterr Health J.* 2010;16(2):156-61.
27. Almerie Me, Matar AE, Salam M, Morad A, Abdulaah M, Koudsi A, et al. Cigarettes and water pipe smoking among medical students in Syria: A cross-sectional study. *Int J Tuberc Lung Dis.* 2008; 12(9):1085-91.
28. Kann L. Youth risk behavior surveillance—United States, 2015. *MMWR Surveillance Summaries.* Vol. 65 / No. 6
29. Caico C. Sexually risky behavior in college-aged students. *Open J Prev Med.* 2014; 4(5):354-64. Doi:10.4236/ojpm.2014.45043
30. Dingeta T, Oljira L, Assefa N. Patterns of sexual risk behavior among undergraduate university students in Ethiopia: a cross-sectional study. *Pan Afr Med J.* 2012;12(1):1-9.

High-risk behaviors prevalence among Islamic Azad and Payame Noor University students in Roudan, 2016

Gholam Ali Khojandi¹Mohamad Reza Banashi²Hamid Sharifi^{3*}Shokrollah Mohseni⁴

1. MD, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran. Orcid: 0000-0002-8111-3319
2. PHD, Biostatistics, Department of Epidemiology and Biostatics, Faculty of Health, Department of Epidemiology and Biostatics, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
3. PHD, Epidemiology, Department of Epidemiology and Biostatics, Faculty of Health, Department of Epidemiology and Biostatics, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran
4. PhD student, Epidemiology, School of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran

Abstract

Introduction: Drug and alcohol use and unconventional sex are among the high-risk behaviors and the cause of social damages of human societies in the modern era. In addition to numerous health problems, it also threatens the social and cultural foundations of the societies. Unfortunately, young people are the most vulnerable group to tend toward these behaviors. Therefore, the present study aimed to investigate the prevalence of these behaviors in Rudan city students.

Methods: It was an applied descriptive cross-sectional study. The statistical population of the study were Rudan Islamic Azad and Payame Noor University students. A sample of 530 students were selected through randomized stratified sampling. The research tool was a researcher-made questionnaire. The data were analyzed using SPSS software.

Results: The prevalence of drug use (opiates, stimulants, industrial, traditional, and etc.) was 5.5% (8.2% in boys and 1.1% in girls) and for tobacco products (including cigarettes and hookahs and tobacco) it was 20% (24.2% In boys and 16.4% in girls). In addition, 10.5% of boys and 2.9% of girls had an out of marriage sex history in the past year.

Conclusion: This study shows the need to pay more attention to social harms including high-risk sexual behaviors, drug use, and smoking in the students.

Keywords: Risky Behavior, Social harms, Student.

Original Article

Received: 27 Aug, 2018

Accepted: 13 Jan 2019

Citation: Khojandi GA, Banashi MR, Sharifi H, Mohseni S. High-risk behaviors prevalence among Islamic Azad and Payame Noor University students in Roudan, 2016. JPM. 2019; 5(2): 44-52.

Correspondence: Hamid Sharifi, PHD, Department of Epidemiology and Biostatics, Institute for Futures Studies in Health, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Tel: +989177654357

Email: mohseni57faryab@gmail.com

Orcid: 0000-0002-8111-3319